

forsikringsvirksomhed og lov om banker og sparekasser m.v. (Ændring af grænsen for medarbejderrepræsentation).

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 21/1 87. Første behandling 19/2 87. Betænkning 27/5 87. Anden behandling 2/6 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 145 stemmer (S, KF, V, SF, RV, CD, KRF, VS og Arne Bjerregaard (UP)) mod 3 (FP).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 181:

Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 21/1 87. Første behandling 19/2 87. Betænkning 27/5 87. Anden behandling 2/6 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget
vedtoges med 81 stemmer (KF, V, RV, CD, FP, KRF og Arne Bjerregaard (UP)); 70 (S, SF og VS) stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Tredje behandling af lovforslag nr. L 162:

Forslag til lov om sikring af røgfri miljøer og mærkning af tobaksvarer m.v.

Af indenrigsministeren (Enggaard).
(Fremsat 14/1 87. Første behandling 21/1 87. Betænkning 19/5 87. Anden behandling 26/5 87. Tillægsbetænkning 27/5 87. Ændringsforslag nr. 2 og 3 af 3/6 87 uden for tillægsbetænkningen af Birthe Hansen (SF)).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af Birthe Hansen (SF) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af *Birthe Hansen* (SF):

Til § 2

2) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Tobaksrygning er dog tilladt i de lokaler, der er nævnt i stk. 1, såfremt de, der har arbejdssted i sådanne lokaler, erklærer sig indforstået hermed.«

Til § 3

3) Efter »møder i offentlige råd, nævn og kommissioner« indsættes: », medmindre samtlige mødedeltagere er enige om at tillade tobaksrygning«.

Bemærkninger

Til nr. 2 og 3

Beklageligvis har det vist sig, at den opstramning af indenrigsministerens oprindelige lovforslag, som fandt sted med vedtagelsen af nogle ændringsforslag ved 2. behandling, kan blive medvirkende til, at lovforslaget forkastes ved 3. behandling.

Hensynet til at få skabt røgfri miljøer og hensynet til ikkerygere og allergikere må være tungtvejende i forhold til en stramning, som muligvis får de intentioner, der var i det oprindelige beslutningsforslag, til at falde til jorden. Derfor ønsker forslagsstilleren med disse to ændringsforslag at tilbageføre muligheden for at tale sig til enighed om at tillade tobaksrygning i lokaler, som udgør arbejdsstedet for mere end én ansat, samt under mø-

[Birthe Hansen]

der i Folketinget, domstolene og de offentlige forvaltninger, herunder møder i offentlige råd, nævn og kommissioner. Med ændringsforslagene føres lovforslaget på nogle områder tilbage til den oprindelige tekst, som fremgik af ministerens lovforslag.

Forslagsstilleren håber, at hensynet til ikkerygere og allergikere samt skabelse af røgfri miljøer vil møde større og større forståelse i de kommende år. Et selvstændigt tobakskaderåd vil også efter forslagsstillerens mening være med til at bane vejen herfor.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Forhandling

Birthe Hansen (SF):

Jeg ved godt, at SF selv har været med til at stemme disse stramninger igennem, som vi nu forsøger at fjerne med vore to ændringsforslag. Men det var heller ikke særlig acceptabelt for flertallet bag beslutningsforslaget om røgfri miljøer, at ministerens lovforslag var, som jeg også sagde allerede under førstebehandlingen, måske nok unødigt uklart og bureaukratisk formuleret.

Men det er jo heller ikke et forslag, ministeren har ønsket at fremsætte. Netop det, at forslaget var affattet på denne måde, affødte, at der blev stillet en stribe ændringsforslag til andenbehandlingen, hvoraf langt de fleste blev vedtaget og heriblandt nogle, der også indeholdt en stramning vel også ud over det, som nogle, der stod bag beslutningsforslaget, ikke mente lå i intentionerne med det. Det har for os i SF hele tiden været meningen, at der skulle arbejdes for at skabe røgfri miljøer. Derfor disse to ændringsforslag, som selvfølgelig er fremsat i håb om at redde lovforslaget igennem.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi får lovforslaget vedtaget også med disse ændringsforslag, selv om det er en opblødning, fordi det er signalet om, at vi har et ønske om at vise vore medmennesker hensyn, specielt her, hvor mennesker kan påføres sygdomme som lungekræft og andre sygdomme, ikke fordi de selv ryger, men fordi andre gør det.

Jeg ved godt, at vel især modstanderne af dette forslag vil sige, at der er sket fremskridt. Det er der også. Der findes i dag bl.a. spisesteder med en klar markering af ikkery-

gere kontra rygerzoner, men det er bare ikke nok. Vi er nødt til at betragte de eksisterende forskningsresultater vedrørende passiv rygning som tilstrækkeligt bevis for, at langvarige udsættelser for tobaksrøg fra omgivelserne forøger risikoen for lungekræft.

At vedtage ændringsforslagene og derefter selve lovforslaget er det mindste, vi kan gøre, hvis vi skal medvirke til at reducere antallet af lungekræfttilfælde, og hvis vi skal medvirke til at forebygge gennem røgfri miljøer, og det skal vi da vel?

Så har jeg bare en lille slutbemærkning om, at som lovforslaget foreligger i dag, betragter vi døgninstitutioner for større børn og for unge mennesker som deres hjem.

Formanden:

Må jeg bede om mere ro, især til højre i salen.

Aase Olesen (RV):

Det er ikke nogen hemmelighed, at Det Radikale Venstre har ønsket at stramme den lov, som regeringen har lagt frem. Når vi alligevel i dag vil stemme for de ændringsforslag, som SF har stillet uden for tillægsbetænkningen, skyldes det, at vi kan se, at det er den eneste måde, vi kan få lovforslaget igennem på.

Vi har før kaldt de paragraffer, der nu kommer ind igen i loven, for kværlantparagrafferne. Det betyder, at vi hver gang, vi er til et møde, skal bede om at få lov til at få et røgfrit møde, og det gør, at når man kommer ind i et mødelokale, hvor folk ryger og der kommer en ikkeryger, siger de: nu kommer den og den, hvorefter man skodder cigaretterne i askebægrene.

Det er jo ikke nyt, det, jeg siger her. Sådan foregår det dag ud og dag ind i dette hus trods henstillinger fra formanden om at tage hensyn. Hvis der var mennesker, der ville tage hensyn, var det overhovedet ikke nødvendigt at lave en lov. Det er sørgeligt, at vi, som plejer at klandre Sverige for at være forbudsland, er nødt til at lave en lov, hvor man derovre kan klare sig bare ved almindelig høflig opførsel.

Men jeg støtter de to ændringsforslag, der nu er fremsat af SF, fordi det dog trods alt er bedre at få loven igennem end at få den stemt ned.

Agnete Laustsen (KF):

De ændringsforslag, som blev vedtaget ved anden behandling, ændrede på nogle ret væsentlige punkter i det lovforslag, indenrigsministeren havde fremsat som konsekvens af folketingsbeslutningen om røgfrit miljø. Det var beklageligt, fordi forslaget på den måde blev strammet ud over det, der var hensigten med det. Jeg og flere andre i min gruppe er derfor glade for, at SF med de nu fremsatte ændringsforslag fører forslaget tilbage til en mere realistisk udformning, og vi vil derfor stemme for ændringsforslagene.

Bente Juncker (CD):

Jeg skal på de konservative medlemmer af kommunaludvalget og på CDs vegne – vi er ikke betænkingsberettiget – indstille, at vi stemmer imod ændringsforslaget.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er et meget ejendommeligt forslag, og det er en lige så ejendommelig behandling, det efterhånden får i Folketinget. Der er partier, der åbent indrømmer, at de har stillet nogle ændringsforslag, som de egentlig er imod, men mener, at lovforslaget derved går nemmere igennem. Det må være det, man kalder politisk taktik, og det har intet med saglighed at gøre. Jeg synes, det er den mest ejendommelige behandling, der nogen sinde er foregået i dette Folketing, dette lovforslag om røgfri miljøer har fået.

Men o.k., så må vi alle være taktiske, og så skal jeg meddele, at Fremskridtspartiet også stemmer imod ændringsforslagene, ligesom vi gør med lovforslaget. Det er uhyrligt, at et lovforslag skal have en behandling som denne, det må man åbent erkende.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Aase Olesen: hvis fru Aase Olesen ikke skulle have andet at lave en aften herinde på Christiansborg, kunne hun så tænke sig at luske om for at se, om der skulle være nogen folketingskolleger, som tillod sig at ryge i krogene? Hvad ville fru Aase Olesen i givet fald foretage sig?

Taanquist (S):

Jeg skal også stærkt anbefale, at vi stemmer for de ændringsforslag, der er stillet. Selvfølgelig har også vi i Socialdemokratiet ønsket loven uden disse ændringsforslag,

men selv med dem, som vi altså stærkt anbefaler at stemme for, er lovforslaget en enorm forbedring, som vi i lang tid har ønsket kunne blive vedtaget.

Gert Petersen (SF):

Jeg synes, at lovforslaget, som det var, indtil det havde været til anden behandling, i sin intention var et aldeles rigtigt og fortrinligt lovforslag. Jeg må for mit eget vedkommende sige, at jeg ville ikke have nogen som helst betænkeligheder ved at stemme for lovforslaget med den udformning, som det havde, inden det blev ændret. Det er ganske rimeligt og naturligt, at ikkerygere sikres imod den passive rygning. Jeg begriber ikke dem, der nu åbenbart vil stemme taktisk imod de ændringsforslag, der er stillet, for det er klart, at hvis de ændringsforslag falder, står der tilbage lovforslaget, som det ser ud efter anden behandling, hvor man til beskyttelsen af ikkerygerne har føjet meget grove indgreb i den personlige frihed.

Sådan som lovforslaget er formet efter anden behandling, er forholdet det, at hvis to eller tre mennesker arbejder sammen på et kontor her i bygningen f.eks. og alle sammen er rygere og der ikke er andre, der har noget rimeligt ærinde på det pågældende kontor, det er deres arbejdsplads, må de ikke desto mindre ikke ryge, men skal gå ud på toiletterne eller, hvis man indretter et lille rum ved siden af, gå derind for at ryge.

Det er jo vanvittigt. Det er et indgreb i den personlige frihed, som ikke har noget som helst at gøre med beskyttelse af ikkerygere. Derfor er det for mit eget vedkommende i hvert fald klart, at hvis lovforslaget bevarer den form, som det fik ved anden behandling, hvor det ikke længere bare er et forslag om at beskytte ikkerygere, men et direkte indgreb i rygernes frihed, og det vil sige den almindelige personlige frihed, må jeg stemme imod forslaget; men ophæves dette indgreb i den personlige frihed, og det ophæves, hvis SFs ændringsforslag bliver vedtaget, vil jeg med meget stor glæde stemme for lovforslaget, som det så er formet. Så er det, som jeg sagde, et rimeligt og godt forslag, der beskytter ikkerygerne og samtidig respekterer den personlige frihed.

Jeg synes nok, at hvis de, der er tilhængere af en sådan beskyttelse af ikkerygerne, mener

[Gert Petersen]

det alvorligt, må de stemme for SFs ændringsforslag, så forslaget kan få den form, som SFs ændringsforslag vil give det. Det forbavser mig meget, at jeg nu har hørt, at der er nogle, som vil stemme imod forslaget, og jeg må så gætte mig til, at det nærmest er af taktiske grunde, fordi de er modstandere af en beskyttelse af ikkerygerne. Jeg vil opfordre dem, der går ind for en beskyttelse af ikkerygerne, til at stemme for SFs ændringsforslag, sådan at vi kan få vedtaget det endelige forslag ved tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er altid rart at høre, når en socialist går ind for den personlige frihed, men jeg vil godt spørge hr. Gert Petersen: dette ændringsforslag, der er stillet af SF, er det ikke et taktisk ændringsforslag?

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Det er til fru Pia Kjærsgaard.

Når man har et inderligt ønske og mener, at det er det bedste at få et lovforslag igennem, kan jeg ikke se, at der er noget som helst taktisk ved at stille ændringsforslag. Hele året stilles der ændringsforslag til masser af forslag i håb om, at hvis man bløder noget op, som nok ikke alle har følt var intentionerne i beslutningsforslaget, nemlig den meget kraftige stramning, som hr. Gert Petersen var inde på, af den personlige frihed, er der ikke nogen taktik i det. Det er et ønske om at få et lovforslag vedtaget.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det står faktisk højt og tydeligt i SFs grundelse, at det drejer sig om taktik, og det har intet med politisk saglige hensyn at gøre, overhovedet ikke. Jeg vil fastholde, at det er den mest forvirrede lovgivning, der endnu er behandlet i Folketinget.

Hr. Bernhard Baunsgaard var tidligere på dagen inde på den mest alvorlige lovgivning i årtier. Men jeg vil vove at påstå, at dette er den mest forvirrede lovgivning, der forhåbentlig ikke bliver gennemført.

Men jeg vil også godt stadig væk spørge dem, der står bag det: hvad agter man at gøre,

hvis der er nogen, der er så formastelige, at de bryder det?

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Når nu fru Pia Kjærsgaard går så højt op i taktik eller ikke taktik, vil jeg da meget gerne bede fru Pia Kjærsgaard om at definere forskellen på taktik og politisk saglighed. Det ville jeg da gerne høre, især fra Fremskridtspartiets side.

Vedrørende sanktionsmulighederne fremgår det meget tydeligt og klart, at det er et lovforslag, som er et fremskridt på en vej, som det er meget trangt at komme igennem, nemlig at vise hensyn til andre mennesker.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg synes, det er en lidt mærkelig diskussion om taktik eller ikke taktik. Det, man kan skelne imellem, er god taktik eller dårlig taktik, og SFs ændringsforslag er god taktik, og CD's mærkelige manøvre er dårlig taktik.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil stadig væk godt bede om et svar på, hvad man har tænkt sig at gøre, når dette forslag bliver overtrådt, for det bliver overtrådt 100.000 gange, hvis det ellers bliver vedtaget. Man kan udmærket godt tage hensyn til hinanden, uden at man blander Folketinget lovgivningsmæssigt ind i det.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2 uden for tillægsbetænkningen

vedtoges med 82 stemmer mod 69; 6 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 i tillægsbetænkningen og ændringsforslag nr. 3 uden for tillægsbetænkningen

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

[Formanden]

Vi skal nu i gang med forhandlingen om lovforslaget som helhed, men det bliver efter en pause. Den kan man bruge til, hvad man vil. Mødet udsættes. Det genoptages kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Lovforslaget som helhed sættes derefter til forhandling.

Forhandling

Agnete Laustsen (KF):

Sagen drejer sig om spørgsmålet om et lovforslag om miljøbeskyttelse mod rygning. Rygning er en af de alvorligste trusler mod helbredet. Det har vi ikke mindst de seneste dage her i Folketinget fået bekræftet ved henvendelser i første række fra Kræftens Bekæmpelse, der sort på hvidt har vist os alle, at ca. 5.000 danskere årligt dør af kræft som følge af tobaksrygning. Heraf får ca. 3.000 lungekræft, og 2.700 dør som følge af denne sygdom.

Forskningsresultater viser også, og det vil jeg gerne bede om at man er opmærksom på, udbredt kræftfare for passive rygere. Det er derfor min klare opfattelse, at vi simpelt hen har pligt til at sætte ind over for denne massive sygdomsrisiko.

Jeg kan faktisk kun beklage, at det har været nødvendigt at gå forbudsvejen. Det er ikke noget, jeg ellers anbefaler, men den hensyntagende både til rygere og ikkerygere, som burde have klargjort denne sag allerede på forhånd, har ikke fundet sted. Hvis vi overhovedet skal have mulighed for at reducere det meget store tobaksforbrug, vi har i Danmark, beklager jeg, at vi må gøre dette ad forbudsvejen. Jeg beklager, at det oprindelige lovforslag, som indenrigsministeren fremsatte, er blevet strammet på en række punkter, som jeg egentlig er imod. Jeg finder, der er en hel del – for at sige det rent ud – tåbelige ting, som er kommet ind i lovforslaget, bl.a. forbudet mod indkøb af tobak for statens regning.

Men jeg finder alligevel, at det overordnede synspunkt, helbredsrisikoen ikke mindst for rygerne, som jeg har påvist, og hensynet

til beskyttelsen af ikkerygerne er så væsentligt, at jeg vil stemme for lovforslaget.

Pia Kjærsgaard (FP):

Hvis dette lovforslag bliver vedtaget – jeg har stadig et håb om, at det ikke bliver vedtaget – er det i Danmark lovligt at smitte folk med AIDS, men det er ulovligt at ryge på offentlige steder. Det synes jeg Folketinget skal tænke på, når man taler om tåbelovgivning, for dette er en tåbelovgivning.

De mennesker, der er så tossede, at de ryger, må sådan set selv om det. Jeg er selv antiryder, vil jeg godt understrege. Der er nok nogen, der har fået en anden opfattelse tidligere, men de, der ønsker at ryge, må altså have lov til det. Så vil modstanderne sige: jamen hvad med hensynet til andre mennesker? Man skal tage hensyn til andre mennesker, men det skal man ikke føje ind i en lovgivning. Jeg vil gerne stadig væk høre fra dem, der går ind for dette lovforslag, hvilke sanktionsmuligheder der er. Er det bare den løftede pegefinger? Hvad vil man gøre, når man forbyder sig mod en lov, der ikke har nogen sanktioner? Det synes jeg tilhængerne skylder at forklare modstanderne.

Jeg synes, det ville være mere fornuftigt, hvis man gav mere oplysning om tobakkens farer, og at man på busserne i stedet for kondomannoncer satte oplysning om, at det er farligt at ryge. Det er en total proportionsforvrængning, det, der foregår i Folketinget i øjeblikket.

Aase Olesen (RV):

»Med lov skal land bygges, og ville enhver nøjes med sit eget og lade andre nyde samme ret, da behøvede man ikke nogen lov.«

Det er Jydske Lov, som hr. Svend Auken ganske rigtigt påpeger, og den siger faktisk, hvorfor vi er nødt til at lovgive i dag. Der er nogle, der vil stjæle andres indåndingsluft. Grundlaget for det beslutningsforslag, som Det Radikale Venstre fremsatte sidste år, var, at vi mener, det er en menneskeret at have røgfri indåndingsluft. Det er ikke et spørgsmål, som man kan diskutere, om det er rimeligt eller ikke rimeligt at pånøde andre forurenede indåndingsluft. Vi er ikke frit stillet, når spørgsmålet er, om vi skal trække vejret.

Der findes en udmærket historie om to herrer, som spiser en god middag. Efter for-

[Aase Olesen]

retten spørger den ene herre høfligt den anden: har du noget imod, at jeg tænder en cigaret? Nej, ikke spor, svarer den anden, og så rejser han sig op og skyller sine hænder i den førstes drikkeglas.

Det tror jeg alle herinde synes er ækelt: at man skulle drikke noget, som andre mennesker har vasket hænder i, men forskellen på den historie og det, vi andre oplever hver eneste dag også herinde, er, at drikkevandet kan man gå hen og smide ud og lade være med at drikke. Vi kan ikke lade være med at trække vejret. Det er en basal menneskelig funktion. At forurene den luft, vi skal have ind i lungerne, er at stjæle vores indåndingsluft. Derfor er vi nødt til at have en lov. Oplysning, henstilling, aktioner og kampagner virker ikke. Enhver, der færdes i dette hus samt til alle mulige andre møder, ved, at henstillinger ikke virker.

For en uges tid siden holdt man møde i Sammenslutningen af Sociale Udvalg. Emnet var »Sundhed og Forebyggelse«. Henstilling fra talerstolen om, at man lod være at ryge. Hvad skete? Adskillige mennesker tændte en cigaret inklusive nogle af de indbudte folketingsmedlemmer. Henstillinger virker altså ikke. Gjorde de det, var der ingen grund til at lave lov.

Man taler meget om, at man er imod forbud og imod tvang. Det ville svare til, at man opfatter hele færdselsloven som forbud og tvang. Er der nogen, der forbinder det, at vi har pligt til at køre i højre side, med forbud eller tvang? Hvis det er forbud og tvang, mener jeg ikke, vi kan undgå forbud og tvang.

Denne lov ligner de love, som er vedtaget i masser af andre lande, og uanset om den skulle falde i dag, vil dette Folketing eller et nyt komme til at vedtage regler om sikring af røgfri miljøer.

Stinus (RV):

Diskussionen om tobakkens skadelige virkninger foregår ikke kun i Danmark. I 1986 vedtog Verdenssundhedsorganisationens generalforsamling, The World Health Assembly, en resolution, som bl.a. fastslog, at tobaksrygning og brug af tobak under enhver form er uforenelig med opnåelse af sundhed for alle i år 2000, som er WHO's erklærede mål, som også Danmark har tilsluttet sig.

Videre hedder det i WHO's resolution, at passiv påtvungen eller ufrivillig rygning krænker ikkerygeres ret til sundhed, og at ikkerygere må beskyttes mod denne skadelige forurening. I samme resolution opfordres der indtrængende til, at der træffes foranstaltninger, som sikrer ikkerygere den effektive beskyttelse, som de har ret til mod ufrivilligt at blive udsat for tobaksrøg i offentlige bygninger, restauranter, transportmidler, forlystelsessteder og på arbejdspladser. Denne alvorlige henstilling skal ses på baggrund af, at der i henhold til Verdenssundhedsorganisationen dør mindst 1 million mennesker om året på grund af rygning, medens mange flere bliver syge.

I USA har sundhedsministeren i en rapport gjort opmærksom på, at problemet ikke løses ved blot at adskille rygere og ikkerygere i samme lokale eller endog i samme bygning, fordi de allerfleste af de ventilationssystemer og klimaanlæg, som anvendes i dag, genbruger luften på en sådan måde, at forureningen forværres frem for at afhjælpes.

Der er også en økonomisk side af sagen – og her tænker jeg ikke på omkostningerne for den enkelte – der er også omkostninger for rygerens arbejdsplads. Ifølge Verdenssundhedsorganisationen har rygere en fraværstatistik, som i gennemsnit ligger 35–50 pct. højere end ikkerygeres. I Verdenssundhedsorganisationen og andre FN-organisationer regner man i dag med, at en ryger koster organisationen 500–4.600 dollars mere om året end en ikkeryger. Bl.a. af den grund, men også for at tjene som gode eksempler, har både Verdenssundhedsorganisationen og FN's børnefond, UNICEF, indført rygeforbud i sine kontorer og køretøjer, et par gode eksempler til efterfølgelse.

Lad mig slutte med at sige, at det på mig virker uendelig hyklerisk, når personer, som fører sig stærkt frem i debatten for et rent miljø, ikke er parat til at tage skridt imod en af de værste forureningskilder overhovedet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Dette her er jo en alvorlig sag. Det kunne man høre på den sidste ordfører i hvert fald. Nu har vi brugt timer på at diskutere dette lovforslag, både ved førstebehandlingen, andenbehandlingen og nu tredjebehandlingen.

[Pia Kjærsgaard]

Jeg vil gerne igen bede nogen forklare mig, hvad der sker, hvis man overtræder dette lovforslags bestemmelser. Jeg vil stadig væk fastholde, at der ikke er noget at gøre; der er ingen sanktionsmuligheder overhovedet over for dem, som gør det, og de, der foretrækker at stemme for dette lovforslag, må forklare, hvad der sker, hvis man overtræder dets bestemmelser. Skal det bare være en løftet pegfinger, skal det være et skilt på døren, eller hvordan har man tænkt sig at håndhæve det?

Jeg vil også fastholde, at sagen har bragt så megen forvirring ind i Folketinget. Jeg håber der ikke er gået alt for meget kludder i clearingen, for jeg kan forstå, at de fleste er frit stillet, og at der ikke skal ret mange stemmer til den ene eller den anden side. Jeg håber naturligvis stadig væk på, at forslaget bliver forkastet, selv om jeg endnu en gang føler trang til at understrege, at jeg ikke ryger selv, men jeg ønsker ikke at bestemme, hvad mine medmennesker skal gøre, og hvis der er noget, der generer mig, så plejer jeg at fortælle folk, at jeg føler mig generet af det, og de plejer faktisk også som oftest at rette sig efter det.

Denne lovgivning er efterhånden så forvirret, at man kommer til at tænke på skatteministerens skattelovgivning, og det er lige før, at det overstiger et af skatteministerens meget udviklede forslag, men jeg håber, at medlemmerne kan finde ud af, at de naturligvis skal stemme imod dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Magen til vrøvl som det, hr. Stinus sagde heroppefra, skal man lede længe efter. Er vi derude, at man nu skal til at tage den slags argumenter i brug, hører alt simpelt hen op. Jeg holdt selv op med at ryge for fem år siden, og det kan også ses på mig, så tyk og fed, jeg er blevet. Om man dør af tobaksrøg eller man dør af fedme, kan vel næsten være det samme.

Fru Pia Kjærsgaard har gang på gang efterlyst, hvad det vil koste, bare her i Folketinget at få skilt fårene fra bukkene. Kan vi ikke snart få svar på det?

I øvrigt vil jeg gerne sige tak til de Socialdemokrater, der i hvert fald ikke fulgte partiparolen ved den første afstemning, vi havde, men det er nødvendigt nu at bede om navne-

opråb. Jeg ved godt, det skal ledsages af 17 underskrifter. De skulle vel ikke være svære at finde. (*Protester*). Jo, det er nødvendigt, når medlemmer af Det Konservative Folkeparti, der ellers siger, de går ind for frihed, vil pådutte os andre tvang. Det skal stå i Folketingstidende, hvem der stemte ja, og hvem der stemte nej, og derfor vil jeg anmode formanden om, at afstemningen kommer til at foregå ved navneopråb.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, dette her minder mere og mere om et korstog mod rygere, og jeg synes, det har været elendigt at være vidne til. Jeg ryger – det skal ingen være i tvivl om, og det vil de heller ikke være efter det, jeg siger her – men efter at vi i sin tid stemte for et forslag, der omhandlede, at vi ønskede at få et lovforslag, som skulle beskytte ikkerygerne gennem røgfri miljøer, er det hele blevet vendt, sådan at det nu handler om, at det skal forbydes at ryge.

Jeg stemte for i sin tid, men jeg agter at stemme imod i dag, og det gør jeg ud fra én bestemt grund. Der findes ikke ét argument, som går imod dette, at man som ryger generer andre. Det er jo fuldstændig rigtigt, og jeg kunne ikke drømme om at argumentere imod det, for det ved jeg. Men jeg ved også, at jeg er i stand til at tage hensyn, hvis folk føler sig generet af det.

Men der er ingen, der rigtig ved, hvad vi stemmer om. Hvis man går rundt og spørger, hvad det betyder på det og på det område, får man 10 forskellige svar. For mit vedkommende er jeg altså nået dertil, at jeg siger: det vil jeg ikke være med til. Jeg vil være med til at stemme ja til et tobaksskaderåd, som vi kunne bede om at fremlægge noget brugbart, nogle tanker om, hvordan vi skal gøre dette her, så det bliver ordentligt. Dette her er ikke ordentligt; det er noget makværk, som lovgiverne ikke kan være med til at lave.

Når det er sagt, vil jeg også sige: hvad bliver det næste? Bliver det, at vi skal forbydes at køre i bil? For man kan jo komme til at skade andre, når man kører i bil. Skal vi have forbud mod overhovedet at spise grisekød? Vi ved jo alle sammen, at vi ikke har godt af fedt.

[Lilli Gyldenkilde]

Endelig vil jeg gerne spørge alle dem, som har gjort det her til et korstog: hvor har I været henne, når vi andre på arbejdsmiljøområdet er kommet gentagne gange med forslag om at få forbudt kræftfremkaldende stoffer i dette land, sådan at man kunne hjælpe de mennesker, som står og arbejder med disse stoffer? Har vi fundet de samme mennesker lige så ihærdige dér? Nej, desværre.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Hr. Poulsgaard har i hvert fald ret i, at der er sagt meget vrøvl i denne sag; det værste er nok også sagt fra Fremskridtspartiets side. Jeg forstår ikke, hvorfor fru Pia Kjærsgaard gang på gang går herop og stiller spørgsmål om noget, som hun ville kunne se, hvis hun læste lovforslaget.

I lovforslagets § 7, stk. 3, står der ganske klart, hvad der sker, hvis ikke man overholder de regler, der gives efter denne lov. Der sker nemlig nøjagtig det samme, som sker, hver gang en offentlig myndighed ikke overholder de regler, der bliver pålagt dem.

(Kort bemærkning).

Agnete Laustsen (KF):

Jeg vil gerne spørge, hvem det er, der fører korstog her i salen. For nylig havde vi en debat om at forbyde røde pølser. Der er en milliontedel chance for at få kræft ved at spise ca. 500 røde pølser hver dag. Ikke desto mindre var der en samlet front, der sagde: væk med de røde pølser.

Må jeg så spørge: hvad siger man til de tal, der er bekræftet ikke bare i Danmark, men over hele verden, nemlig at der hver tredje time dør en dansker af lungekræft? Det er ikke bare noget, man tror; det er noget, man ved.

Når fru Pia Kjærsgaard siger, at vi må have noget mere oplysning, vil jeg foreslå fru Pia Kjærsgaard at sætte sig ind i al den tometykke oplysning, som eksisterer allerede. Så vil hun konstatere, at der i lovforslaget står, at tobaksprodukter – ikke fordi jeg tror, det hjælper noget som helst – nu skal være forsynet med advarselmærkning om, at de er skadelige.

Hvad angår spørgsmålet om, hvordan man griber effektivt ind, er det et spørgsmål, man kan stille på hundrede andre områder. Dette her er et spørgsmål om, hvad vi gør for at beskytte danskernes helbred, ikke bare dem, der ryger, men også os, der udsættes for tobakkens skadelige virkninger ved at være passive rygere. Det kan fru Pia Kjærsgaard også finde oplyst i de papirer, der er kommet fra Kræftens Bekæmpelse, og som viser, at der er 30 pct.s forøget risiko for at få lungekræft for en ikkerygende ægtefælle, der er gift med en ryger. Er den ene storryger, har ægtefællen en forøget risiko for at få lungekræft på 70 pct. Herinde er vi nærmest gift med Folketinget: vi lever her hele dagen igennem, og jeg bryder mig ikke om på nogets vegne, at den risiko skal forøges ved at indånde tobaksrøg.

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg synes faktisk, vi er ved at bevæge os ind i noget, som vi stort set ikke kan være bekendt her i Tinget. Man står og taler om, at man vil sørge for, hvordan mit helbred skal være fremover. Det skal jeg nok klare selv. Det er faktisk et problem, som jeg nok finder ud af at løse, uden at man behøver at vedtage en lov om, at jeg ikke må ryge her eller dér.

Det, der kalder mig frem, er faktisk, at fru Aase Olesen citerede fra Jydske Lovs fortale, at ville hver nøjes med sit eget, så behøver man ikke at give lov. Jamen tænk, hvis hver ville nøjes med den luft, man havde i sig, og ikke udånde den. (*Munterhed*). Jeg kender til adskillige tilfælde, hvor det er mere ubehageligt at være i nærheden af nogle, der udånder, hvad der er i dem, hvor jeg faktisk må tage røg til hjælp for at blive forskånet for den ilde lugt, der kommer ud fra dem, og som formentlig også er sundhedsfarlig for mig.

Jeg synes, det er helt ved siden af. Og jeg synes også, det er pudsigt, at man vil forbyde, at staten indkøber tobaksvarer, mens man gerne må gøre det i den kommune, hvor jeg hører til. Er det den rest af kommunalt selvstyre, de, der har stemt det igennem, ønsker at have?

[Hagen Hagensen]

I øvrigt må vi finde ud af, hvad meningen er med det, jeg lige har fået at vide der står i § 3, nemlig:

»Tobaksrygning er ikke tilladt under møder i Folketinget, domstolene og i den offentlige forvaltning, herunder møder i offentlige råd, nævn og kommissioner.«

Hvad betyder »under møder i Tinget«? Vil det sige, at vi må ryge i øvrigt, hvor vi vil? Jeg forstår overhovedet ikke noget af dette her. Er vi ikke ved at bevæge os ind på noget, der faktisk er ved at nedsætte den værdighed, som dette Ting skal have?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det sidste og i øvrigt også det andet vil jeg give hr. Hagen Hagensen fuldstændig ret i. Det er faktisk sjældent, at man ser så mange mennesker i salen. Og man må sige, at hvis det var en tam debat under afslutningsdebatten i går, er der jo liv og glade dage her i øjeblikket.

Men derudover vil jeg gerne kommentere, hvad fru Agnete Laustsen sagde. Hun nævnte nogle tal, jeg overhovedet ikke vil bestride er ukorrekte, men det er bare ikke det, sagen drejer sig om, fru Agnete Laustsen. (*Munterhed*). Dette her er faktisk så alvorligt, at Folketinget burde tage det meget mere seriøst. Jeg tror, der er mange, der opfatter det som en meget alvorlig sag. Men det er godt nok også latterligt – det vil jeg gerne medgive.

Men hvad vil fru Agnete Laustsen gøre på private områder? For hvis fru Agnete Laustsen er så bange for andre menneskers helbred, må man også sætte ind på de private områder. Så vidt jeg ved, drejer dette forslag sig foreløbig kun om de offentlige områder. Det er jo ikke helbred, vi diskuterer lige nu og her. Det, vi diskuterer, er påbud og påbud og påbud. Og det er det, der er så forkert ved dette forslag.

Jeg vil gerne være med til at oplyse folk mere om tobakkens farer. Det er jeg 100 pct. enig i. Jeg synes ikke, det er særlig smart at ryge. Men det er stadig væk ikke rigtig det, det drejer sig om, og fru Agnete Laustsen og tilhængerne af dette forslag forsøger at dreje debatten hen på et sted, hvor den ikke hører hjemme.

Ordføreren for Socialdemokratiet, hr. Taanquist, sagde, at det stod højt og tydeligt

i forslaget, hvilke sanktionsmuligheder der var. Jamen jeg kunne godt lide at vide, hvad denne almindelige klageinstans for den pågældende myndigheds virksomhed i øvrigt har tænkt sig at gøre. Det er det, det drejer sig om. Der er ikke nogen sanktionsmuligheder, og det hele er lidt latterligt.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Det er til den konservative ordfører, hr. Hagen Hagensen. I formiddags vedtog vi 2 ændringsforslag, som blev stillet af SF. Disse ændringsforslag indebar præcis det, som hr. Hagen Hagensen efterlyser nu, nemlig at det er tilladt at ryge, hvis man kan blive enig om det, både i Folketinget, domstolene og i den offentlige forvaltning.

Der er ikke tale om noget som helt forbud mod rygning. Der er tale om et forsøg på at skabe røgfri miljøer, således at de mennesker, der ikke ryger, ikke generes af andres røg.

(Kort bemærkning).

Robert Pedersen (S):

Der var i de folkelige bevægelers ungdomstid her i Norden en lidenskabelig diskussion om spiritus. I Danmark vandt frihedskæmperen Svend Røgind over afholdssagitatoren Larsen-Ledet. Men der er vel ikke nogen, der vil påstå, at det er blevet ringere i Danmark end i vore nabolande, hvor det var afholdssagitatoren, der vandt.

Det, der har bragt mig herop, er to indlæg af henholdsvis fru Aase Olesen og hr. Stinus. De chokerede mig dybt, for jeg tror, at den sten i det danske folkestyre, der er skabt af Det Radikale Venstre, er en idealistisk kamp for den personlige frihed. Det er en kamp, som har sat sig det spor, at det ikke er mange år siden, at man i den radikale gruppe ville tvinge Karl Skytte til at sørge for et rygeforbud, hvortil han sagde: hvis det er en henstilling, støtter jeg det; er det et forbud, går jeg imod.

Derfor synes jeg, det er lidt bedrøveligt, at der ikke kommer en stemme fra et parti, der har været et frihedskæmpende parti, og som jeg respekterer dybt, som giver udtryk for, at henstillingen og appellen til fornuften er

[Robert Pedersen]

bedre end et centralt forbud fra dette høje Ting.

Formanden:

Fru Aase Olesen en kort bemærkning, og mon vi ikke derefter nærmer os afstemning?

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg er ganske enig med hr. Robert Pedersen: det burde kunne lade sig gøre med en henstilling. I Det Radikale Venstre har man siden VKR-regeringens tid henstillet, at der ikke blev røget under gruppemøder. Den henstilling følges stadig, selv om langt de fleste af dem, der sidder i gruppen, ikke var medlem dengang.

Vi har bare erfaret, at det går ikke. Vi har erfaret, at folk lader være med at deltage i møder, fordi de ikke kan holde det ud.

Vi ved, at der er mennesker, der må opgive deres arbejde og bliver afskediget – ja, end ikke kan få dagpenge, men bliver rubriceret under kategorien »samarbejdsvanskelige«. For det, at man ikke kan tåle røg, anerkendes ikke som en allergi.

Vi ved også – og det skal være en enkelt kommentar til noget af det, der blev sagt om arbejdsmiljøet af jeg tror, det var fru Lilli Gyldenkilde – at hvis man arbejder med f.eks. asbest, er risikoen for at få kræft 50 gange større, hvis man samtidig ryger. Det er dog ejendommeligt, at den slags oplysninger slet ikke kommer frem her.

Men når hr. Robert Pedersen taler så meget om henstilling, vil jeg gerne som det sidste, jeg siger her, henstille, at denne lovgivning nu følges, og at vi, der ikke kan tåle røg, husker, at der er nogle mennesker, som er så uheldige, at de er blevet afhængige af tobak, og at vi derfor, hver eneste gang vi har røgfri møder, må huske at foreslå frikvarterer, så de pågældende kan få tilfredsstillet deres ulyksalige trang til tobak.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er netop en bemærkning som den, fru Aase Olesen kom med nu, som viser, hvor utroværdigt dette her er. Det forslag, vi behandler nu, handler om, at der ikke må ryges i Folketinget og på offentlige virksomheder.

Mig bekendt er der ikke én eneste offentlig virksomhed, som beskæftiger sig med asbest, og så skal vi herfra høre et argument, som lyder: hvis man ryger, samtidig med at man arbejder med asbest, er det dobbelt farligt. Det er jo slet ikke den lovgivning, vi taler om. Så skulle vi forbyde rygning på alle arbejdspladser, og det er altså det, der er intentionen bag dette her, kan jeg forstå. Var det så ikke rimeligt, at man nedsatte et tobaksskaderåd, som virkelig kunne gennemarbejde sagen og finde frem til nogle løsninger på, hvorledes vi skal gribe den an, for, som jeg tidligere har sagt, vi rygere ved jo godt, at vi generer ikkerygerne.

Men det, der nu foreligger, er noget makværk, og vi kan ikke være det bekendt.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Der er ifølge sagens natur lange mellemrum imellem, at en regering fremsætter et lovforslag, som den anbefaler Folketinget at forkaste. Det er ikke desto mindre tilfældet her. Der skete en vedtagelse i sidste samling af et beslutningsforslag, hvorefter man opfordrede regeringen til at fremsætte et lovforslag. Det har regeringen gjort, men naturligvis på baggrund af regeringens principielle holdning til lovgivning kontra at opnå de samme resultater for medborgerne, medmenneskene, ad anden vej har vi ikke kunnet anbefale dets vedtagelse.

Jeg lagde mærke til, at der var partidisciplin i den ene halvdel af salen, men ikke i den anden, da beslutningsforslaget blev vedtaget. Det var måske – hvis vi nu skal skrive historie – en vigtig baggrund for, at det beslutningsforslag blev vedtaget.

Det har glædet mig at se, at man har større bevægelsesfrihed i de enkelte grupper ved den endelige afstemning om dette lovforslag. Det er et fremskridt i forhold til det forløb, der har været.

I forhold til det forslag, regeringen har fremsat, er der sket nogle stramninger af teksten, og den har bevæget sig yderligere væk fra det, som regeringen finder rimeligt. Og hvis vi har anbefalet ved dets fremsættelse, at man stemte imod forslaget, gælder det ikke mindre nu. Forslaget er blevet mindre acceptabelt på grund af de stramninger, som er sket. Derfor er regeringens holdning uændret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Forhandlingen er afsluttet, og vi går til afstemning.

Jeg har noteret mig opfordringen fra hr. Poulsgaard om at lade afstemningen foretage ved et navneopråb, men jeg har ikke tænkt mig at følge opfordringen. Det skyldes, at vi jo har en afstemningsform nu, hvoraf man kan se, hvordan det enkelte medlem har stemt.

Som ved tidligere lejligheder vil vi også ved denne lejlighed optrykke afstemningsresultatet med navne i Folketingstidende. På den baggrund ser jeg ingen grund til, at man skulle foretage afstemningen ved navneopråb.

Afstemning

Lovforslaget forkastedes, som nedenstående liste viser, idet 67 stemte for, 81 imod; 3 stemte hverken for eller imod; 28 var fraværende.

Ja:

Agerschou (SF), Jytte Andersen (S), Margrete Auken (SF), Svend Auken (S), Bernhard Baunsgaard (RV), Bilgrav-Nielsen (RV), Ritt Bjerregaard (S), Lasse Budtz (S), Baadsgaard (S), Camre (S), Ole Vagn Christensen (S), Helle Degn (S), Tommy Dinesen (SF), Bjørn Elmquist (V), Ole Espersen (S), Estrup (RV), Birthe Hansen (SF), J. K. Hansen (S), Inger Harms (SF), Anne Grete Holmsgård (SF), Erik Holst (S), Hans Hækkerup (S), Arne Jensen (S), Dagmar Mørk Jensen (RV), Ole Vig Jensen (RV), Anker Jørgensen (S), Kelm-Hansen (S), Risgaard Knudsen (S), Kofod-Svendsen (KRF), Tove Lindbo Larsen (S), Larsen-Ledet (RV), Agnete Laustsen (KF), Lenger (SF), Lerke (S), Lohmann (S), Torben Lund (S), Eva Møller (KF), Rahbæk Møller (SF), Bente Nielsen (V), Ivar Nørgaard (S), Elisabeth Bruun Olesen (VS), Aase Olesen (RV), Erling Olsen (S), Ruth Olsen (SF), Inger Stilling Pedersen (KRF), Gert Petersen (SF), Niels Helveg Petersen (RV), Fogh Rasmussen (V), Henning Rasmussen (S), Joanna Rønn (S), Hanne Severinsen (V), Løvig Simonsen (S), Skrumsager Skau (V), Erik B. Smith (S), Jimmy Stahr (S), Steen-

holdt (Grønl.), Steffensen (KRF), Stinus (RV), Ebba Strange (SF), Søgaard (S), Tastesen (S), Thoft (SF), Tinning (VS), Tørnæs (V), Taanquist (S), Pelle Voigt (SF) og Bjørn Westh (S).

Nej:

Ahlmann-Ohlsen (KF), Svend Andersen (S), Arentoft (KF), Bakholt (S), Arne Bjerregaard (UP), Bollmann (CD), Povl Brøndsted (V), Bodil Dahl Christensen (KF), Carl Martin Christensen (KF), Chr. Christensen (KRF), Nør Christensen (CD), Collet (KF), Knud Damgaard (S), Ellefsen (V), Ellemann-Jensen (V), Engell (KF), Enggaard (V), Erenbjerg (S), Fischer (KF), Birgit Fogh-Andersen (KF), Foighel (KF), Gammelgaard (KF), Annelise Gotfredsen (KF), Grove (KF), Lilli Gyldenkilde (SF), Hagen Hagensen (KF), Flemming Hansen (KF), Ivar Hansen (V), Karen Thurøe Hansen (KF), Søren Hansen (S), Connie Hedegaard (KF), Svend Heiselberg (V), Ole Henriksen (SF), Ole Bernt Henriksen (KF), Leif Hermann (SF), Svend Erik Hovmand (V), Bertel Haarder (V), Ikast (KF), Flemming Jensen (KF), Karen Højte Jensen (KF), Ove Jensen (FP), Bente Juncker (CD), Qvist Jørgensen (S), Søren B. Jørgensen (S), Kent Kirk (KF), Kirkegaard (KF), Pia Kjærsgaard (FP), Elsebeth Kock-Petersen (V), Niels Anker Kofod (V), Korneliusen (S), Bo Kristensen (KF), Lizzie Lichtenberg (KF), Arne Lund (KF), Lyketoft (S), Mette Madsen (V), Maisted (V), Lissa Mathiasen (S), Birgith Mogensen (CD), Helge Mortensen (S), Grethe Fenger Møller (KF), Helge Adam Møller (KF), Per Stig Møller (KF), Nørgaard-Sørensen (S), Kjeld Olesen (S), Robert Pedersen (S), Thor Pedersen (V), Svend Åge Petersen (KF), Kaj Poulsen (S), Poulsgaard (FP), Rønholt (KF), Helge Sander (V), Poul Schlüter (KF), Palle Simonsen (KF), Stavad (S), Stetter (KF), Sønderby (V), Jette Thomsen (KF), Knud Østergaard (KF), Aagaard (KF), Lis Aaltonen (KF) og Merete Aarup (KF).

Stemmer ikke:

Dorte Bennedsen (S), Svend Jakobsen (S) og Erling Jensen (S).

Fraværende:

[Formanden]

Albrechtsen (VS), Addi Andersen (CD), Carsten Andersen (SF), Henning Andersen (KF), Alice Brask (KF), Breckmann (Fær.), Dohrmann (FP), Lone Dybkjær (RV), Gade (SF), Mette Groes (S), Jytte Hilden (S), Hjortnæs (S), Britta Schall Holberg (V), Birthe Rønn Hornbech (V), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Erhard Jakobsen (CD), Mimi Stilling Jakobsen (CD), Hans Jørgen Jensen (S), Ingerlise Koefoed (SF), Preben Lange (S), Lennart Larson (V), Jes Lunde (SF), Arne Melchior (CD), Henning Nielsen (S), Poul Nielson (S), Ninn-Hansen (KF), Riishøj (SF) og Stilling (SF).

Formanden:

Jeg har forstået, at det efter forkastelsen af det netop behandlede lovforslag er nødvendigt at gennemføre visse konsekvensændringer i den næste sag på dagsordenen, nemlig lovforslag nr. L 161, forslag til lov om et forebyggelsesråd og et tobaksskaderåd, og jeg skal derfor foreløbig forbigå den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag. Det betyder ikke, at den er taget af dagsordenen, men at vi vender tilbage til den senere på dagen.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

12) Tredje behandling af lovforslag nr. L 229:

Forslag til lov om ændring af lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde. (Værnepligtiges adgang til at nægte militærtjeneste).

Af Thoft (SF) og Albrechtsen (VS).

(Fremsat 28/4 87. Første behandling 13/5 87. Betænkning 27/5 87. Anden behandling 2/6 87).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arentoft (KF):

Det er lidt ejendommeligt at læse betænkningensbidraget fra Socialdemokratiet og SF til dette forslag, idet man koncentrerer sig om, at der skal være bedre information ved session og bedre orientering om, hvad det vil sige

at aftjene militær værnepligt. Ikke et ord om, hvad ulemperne ved en vedtagelse af dette forslag er, nemlig at militære værnepligtige under deres tjenestetid pludselig kan søge om at blive civile værnepligtige.

Det er også skuffende, at Socialdemokratiet og regeringspartierne ikke kunne blive enige om et kompromisforslag, som regeringspartierne fremsatte, nemlig at man kunne gå med til det den første måned, det vil sige under den første uddannelse, fordi det ikke vil gribe så alvorligt ind, men det kunne der altså desværre ikke blive tale om.

I øvrigt sagde indenrigsministeren jo netop under førstebehandlingen af forslaget, at man ville øge kravene ved lægeundersøgelsen, og at man ville øge informationen for de værnepligtige, så derfor er begge forhold opfyldt af det, der står i betænkningen.

Yderligere må vi sige, det er skuffende, at der i Socialdemokratiet sidder både en forhenværende forsvarsminister og en forhenværende indenrigsminister, som begge har kendt til forholdene, og som begge stemte for, at den lov, som gælder et øjeblik endnu, blev vedtaget i 1976, da man kunne se, hvor alvorlig situationen var med omkring 2.000 civile værnepligtige. Det sidste tal i dag er 148, og det er jo betydelig bedre.

Det er egentlig også utroligt, at Socialdemokratiet pludselig stemmer for en ændring af en lov, som blev indført af en socialdemokratisk forsvarsminister og en socialdemokratisk indenrigsminister. I Socialdemokratiet, hvor man altid lytter til de værnepligtiges talsmænd, har man altså også overset, at de militære værnepligtiges talsmænd og fællesudvalg også går imod dette forslag.

Det er med beklagelse, vi må konstatere, at det desværre ikke er muligt at forhindre dette forslags vedtagelse, på trods af at der er gjort meget store anstrengelser for at finde frem til en fornuftig løsning.

Formanden:

Der er utrolig megen larm, ikke mindst i sidegangen, men også i salen. Kunne man ikke gennemføre det til højre i sidegangen med lidt lavere stemmeføring!

Sønderby (V):

Venstre beklager også, at denne lovgivning nu skal hastes igennem Folketinget; det er jo